

REGIMUL SILVIC ÎNTRE TEORIE ȘI REALITATE

Ing. Gheorghe NICHIFOREL

Șeful Ocolul silvic Vama

Vremurile prin care trecem se caracterizează între altele, prin febrilitatea cu care toate popoarele, și ca atare și neamul nostru, își caută noi și mai sigure așezări în viață.

Împrejurările de după revoluția din 1989 au adus atâtea schimbări în structura economică, socială și sufletească a poporului, încât acesta este nevoit să-și deslușească noi drumuri pentru viitor. La temelia tuturor acestor eforturi, stă o cercetare și o verificare a formelor vechi în care s-a încadrat viața, a specificului natural, precum și reinventarierea tuturor resurselor materiale și sufletești, pentru a se ști cu ce puteri se pleacă pe calea cea nouă.

Din centrul acestor preocupări nu poate lipsi nicăieri pădurea, economia forestieră și sufletul forestier al unui popor.

Oricare ar fi felul și oricare ar fi rosturile pădurilor noastre, marea lor întindere se impune ca un "ce", care trebuie luat serios, astăzi, în considerare.

Nu poate lipsi din preocupările noastre pădurea, a cărei valoare, dacă ținem seama mai ales de materialul său lemnos, este cel puțin de 4-5 ori mai mare decât valoarea terenului pe care îl ocupă.

Nu poate lipsi din cadrul acestor preocupări pădurea, izvorul unui bun de primă necesitate - lemnul - care alături de petrol, cereale și alte produse ale solului ocupă un loc important în exportul nostru (surse preluate din presa noastră arată că în anul 1996 s-au adus în țară peste un milion de dolari de pe exportul de lemn).

Nu poate lipsi din preocupările noastre pădurea, care este și rămâne condiția sine-qua non, scutul agriculturii, scutul pământului acestei țări și garanția că viața se va putea desfășura normal, în special în ținuturile accidentale de podgorie și de munte.

În aceste momente nu putem uita pădurea, care, mai mult ca în trecut, este reduta

înăuntrul căreia se poate apăra pământul țării românești.

Nu putem uita pădurea, care, în ultimă analiză, este izvorul sănătății noastre trupești și sufletești, izvorul energiei românești, adică liniștea, belșugul și tăria neamului.

Desigur, este greu a prezenta aici, în puține cuvinte, aspectul domeniului nostru forestier și problemele de astăzi și de mâine, pe care ni le pune acest domeniu.

Caracterul acestora, puțin cunoscut, în afară de cercul specialiștilor, este extrem de complex. Problemele forestiere prezintă un bine marcat aspect biologic, care se sprijină pe un anumit gen al gândirii omenești, economia forestieră prezintă un bine marcat caracter tehnic, care se sprijină pe un anumit gen al gândirii omenești, economia forestieră prezintă un bine marcat caracter tehnic, care se sprijină pe științele ingineresti, un foarte bine marcat caracter economic și social, caracter atât de pregnant, încât am putea afirma că centrul de greutate al economiei forestiere cade tocmai pe aspectul său social, pe raporturile dintre om și pădure.

Dar, în sine, ce este pădurea ? Ea nu este ceea ce prea deseori se crede, o îngrămădire de arbori sau o improvizație de moment a omului sau chiar a naturii. Ea este un organism, care poate suporta până aproape în ultimă analiză o comparație cu noțiunea de organism așa cum o stabilesc științele biologice. Pădurea noastră, trăiește și crește spre a se regenera, apoi și pentru ca o nouă generație de arbori să ia locul celei care pierde.

Privită în contextul celor arătate mai sus, pădurea, nu poate fi concepută fără o silvicultură dotată tehnic, material și spiritual, o silvicultură concretă de bună calitate și în concordanță cu natura și cu interesele reale, de durată, ale societății umane, pe scurt o silvicultură ecologică. O silvicultură neecologică, în care natura este agresată, iar

BUCOVINA FORESTIERĂ

cerințele de dezvoltare și de perpetuare a pădurii în spațiul propriu rezervat de natură și, din păcate adesea doar tolerat de om, nu sunt luate în considerare, duce la dezastru. Silvicultura ori este bună și prin aceasta ecologică ori nu există (în sensul atribuit de silvologie, de știință a ingineriei mediului silvestru, destinate a pune relația om-pădure într-o formă cât mai stabilă și profitabilă).

Retoric vorbind, încă de la începutul secolului nostru, silvicultura s-a bazat și a folosit cu pricepere și discernământ legile naturii, fiind prin aceasta, fără a se declara ca atare, ecologică, într-un mod foarte apropiat de sensul modern al cuvântului, nu de ~, puține ori afirmându-se că silvicultura nu este numai știință, ci și o artă.

Din păcate, s-au constatat, în istoria pădurilor românești, momente ca cele pe care le trăim și astăzi, în care naturalul, ecologicul s-au confruntat cu economicul. Sub imperiul presiunilor care s-au exercitat și se exercită asupra pădurilor, din nevoie crescândă de cât mai mult lemn ce se transformă în bani, din păcate economicul a câștigat. Trebuie să păduri din specii mai potrivite pentru scopurile industriale, mai productive și mai ales mai repede crescătoare, ținând cont de graba care se pune pentru obținerea profitului într-o societate umană prea materialistă, care nu mai vrea să aștepte. Așa s-a ajuns să v - se observe și semnale ale degradării incredibile a mediului forestier, care a fost grav afectat, producându-se mari dezechilibre ecologice. Oponând silvicultura industrial - comercială, silviculturii ecologice se face greșeala de a se merge împotriva naturii. Astăzi se fac o serie de eforturi pentru revenirea la normal, dar aici ne interesează în principal aspectul științifico-didactic: natura nu se lasă niciodată înșelată, iar nesocotirea legilor ei se plătește scump.

Pe fondul acestor probleme, destul de târziu, dar mai bine mai târziu decât niciodată, legiuitorii acestei țări au emis legea nr. 26/1996 - CODUL SILVIC – care definește, poate pentru prima dată într-un articol distinct, noțiunea de regim silvic, căruia îi este supus fondul forestier național care, după caz, poate fi proprietate publică sau privată, constituind bun de interes național.

Art. 9, alin. 2 din Legea nr. 26/1996 arată că : "Regimul silvic constituie un sistem de norme tehnice silvice, economice și juridice privind amenajarea, cultura, exploatarea, protecția și paza acestui fond, având ca finalitate asigurarea gospodăririi durabile a ecosistemelor forestiere".

Până la elaborarea noilor norme ce constituie regimul silvic de către autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, care exercită și controlul aplicării acestui regim silvic, conducerea arboretelor de către deținătorii de fond forestier național se face după cele opt normative aflate în vigoare date de către fostul minister al silviculturii, din care desprindem principalele direcții ale aplicării regimului silvic:

- înființarea de noi rezervații de semințe și îmbunătățirea celor vechi existente în așa fel încât să se poată recolta semințe numai din aceste arborete;

- efectuarea lucrărilor împăduriri pe bază de cartări staționale și stabilirea formulelor și schemelor de împădurire în strictă corelație cu aceste cartări;

- efectuarea lucrărilor de îngrijire și conducere a arboretelor la timp, de cea mai bună calitate și cu tehnicile cele mai avansate;

- efectuarea, pe baza experiențelor acumulate până în prezent și a rezultatelor cercetărilor științifice efectuate în ultimele două decenii, de tratamente, pe baza noilor tehnologii privind regenerarea arboretelor și a noilor criterii pentru alegerea și aplicarea acestor tratamente, în concordanță cu noile prevederi, legate de conservarea și dezvoltarea fondului forestier, de gospodărirea apelor și de protecția mediului înconjurător;

- efectuarea evaluării masei lemnoase prin metode noi, științifice, care presupun acțiuni tehnico-economice de determinare, cantitativă, calitativă și valorică a tuturor produselor principale, secundare (curățiri, rărituri), accidentale, de igienă etc., prevăzute a se exploata;

- amenajarea pe baze noi a tuturor arboretelor din fondul forestier național, indiferent de deținător;

- supunerea pădurilor fiecărui ocol silvic unei atente acțiuni de recunoaștere, la

nivelul fiecărei unități amenajistice, a stării lor de sănătate, în vederea semnalării fenomenelor de uscare anormală și deteriorare fizică sau biologică a arborilor și arboretelor (în sistem monitoring);

- concomitent, se vor efectua lucrări intense de reconstrucție ecologică a pădurilor, prin ameliorarea compoziției arboretului, refacerea integrală a arboretelor afectate complet de uscare și substituirea arboretelor din stațiunile necorespunzătoare;

- efectuarea la timp și de cea mai bună calitate a tuturor tratamentelor de prevenire și combatere a dăunătorilor, folosind ultimele descoperiri în acest domeniu și punându-se un accent deosebit pe combaterea biologică;

- organizarea și desfășurarea activităților de prevenire și stingere a incendiilor și dotarea cu mijloace tehnice de stingere în conformitate cu ultimele descoperiri din acest domeniu;

- asigurarea protecției muncii, strâns legată de pregătirea profesională a muncitorilor și de respectare cu strictețe a regulilor de protecția muncii din silvicultură și exploatarea forestiere.

Totuși, toate aceste direcții și în fond respectarea regimului silvic în fondul forestier național, se aplică diferențiat, pădurea reprezentând un câmp de activitate materială și spirituală și în care se încrucișează interese de acestea particulare și publice, în forme foarte felurite, după timp și loc, aici fiind practic vorba de câteva cunoștințe pe care lumea le cam încurcă. Este vorba despre pădure, gospodărie forestieră publică, gospodărie forestieră particulară sau economie forestieră.

Aici trebuie să dăm răspuns din nou la întrebarea : Ce este pădurea ? Desigur, întrebarea devine aproape de prisos după cele ce s-a arătat în materialul de mai sus. Este o anumită formație naturală de vegetație, o comunitate de plante lemnoase de mari dimensiuni, de arbori, la care se adaugă și alte plante inferioare, ciuperci și animale. Această asociație, cea mai măreață din natură, este de mare folos pentru om. Ea îi pune la îndemână un întreg șir de bunuri materiale și nemateriale, acestea din urmă fiind denumite servicii forestiere.

Pentru timpurile și împrejurările de la noi, bunul material de căpetenie este lemnul. Serviciile sunt destul de numeroase, cele mai importante fiind îmbunătățirea climei, echilibrarea regimului apelor, fixarea pământurilor nestatornice, ș. a.

Atunci când bunurile pădurii se găsesc din plin, depășind nevoile oamenilor, este folosită numai pentru culegerea acelor bunuri date. Când ele devin însă, neîdestulătoare față de nevoi, așa cum este și în perioada de față, omul intervine, măbind capacitatea de producție a pădurii prin munca, priceperea și capitalul său economic. Se poate spune deci, că pădurea, aliată cu muncă, cu capital și cu pricepere, devine o gospodărie forestieră, cu atât mai mult cu cât produsele pădurii se recoltează cu continuitate, de la an la an. Gospodăria forestieră, pentru proprietarul respectiv, este totalitatea gospodăriilor forestiere dintr-o țară pentru poporul respectiv, deci, în acest caz, vorbim despre o economie forestieră sau gospodărie forestieră publică. Din păcate, atât în trecut, dar mai ales în zilele noastre, și în special imediat după apariția legii nr. 18/1991, când în conformitate cu art. 41, s-au retrocedat până la 1 ha pădure proprietarilor sau moștenitorilor acestora, interesele particulare în materie de păduri, adică ale proprietarilor de păduri, se manifestă în forme foarte diferite. Unii proprietari de drept, care au format în timp simțul proprietății, păstrează pădurea pe un loc al lor, pentru că aceasta este singura cale de a pune în valoare pământul respectiv, pe care nu-l poate folosi altfel. Alți proprietari, și în special moștenitorii care sunt tineri, nu au formată o cunoștință forestieră și un simț al proprietății, prețuiesc pădurea lor în primul rând pentru recoltele de lemn necesare în gospodăria proprie, pentru vândut, pentru vânat, pentru pășunarea vitelor.

De aici rezultă măsura în care proprietarul, fără capital, muncă și pricepere în pădurea sa, este foarte diferită. Întâlnim deci păduri alcătuite din arbori de preț, aleși, unul și unul și păduri cu arbori cum dă Dumnezeu (de foarte multe ori aceștia nici nu mai există); de asemenea întâlnim păduri împădurite cu mare rânduială și înzestrate cu drumuri, căi ferate,

canale de apă (cazul pădurilor proprietatea statului) și păduri lipsite de astfel de dotări.

Această dotare diferită a pădurilor, funcție de proprietari, este datorată și nesiguranței populației asupra dreptului continuu pentru pădure. Imediat după ce au fost puși în posesie cu pădure, foarte mulți proprietari, și în special moștenitorii, care de cele mai multe ori nici nu știu locul exact unde au deținut predecesorii lor pădurea, amenințați artificial cu exproprierea, și-au prădat singuri pădurea. La nesiguranța dreptului de proprietate s-a mai adăugat și lipsa unui anumit simț, de continuitate familială sau măcar un simț de instinct pentru cultura pădurii.

În țara noastră, datorită celor arătate mai sus, nu ne putem aștepta ca proprietarii să-și păstreze pădurile și să le cultive cu îngrijire, din pornire proprie, aceștia fiind îndemnați mai curând, să restrângă capitalul lemnos al pădurilor prin tăieri cât mai dese și deci la vârste din ce în ce mai mici și să defrișeze pădurea, pentru a obține profitul material imediat și pentru a-i schimba destinația. Considerăm că nu suntem pregătiți și nu avem cadrul legislativ pentru a vorbi și a emite pretenția de a avea o economie forestieră particulară, independentă și înfloritoare. Aceasta există numai în țările bogate în capitaluri.

Considerăm că nici un deținător de păduri particulare nu o să păstreze pădurea pentru simplu motiv că este necesară din punct de vedere al apărării, al îmbunătățirii climei locale sau pentru domolirea regimului apelor, aceste lucruri neprivindu-l pe el, acesta nefiind dispus să facă sacrificii, păstrând și cultivând pădurea. Aproape numai faptul că pădurea este izvor de câștig material, ne poate duce la concluzia cauzelor care au stat la baza defrișărilor masive care au avut loc în ultimul timp.

Intr-o țară ca a noastră, săracă în capitaluri, cu nesiguranța deplină a proprietății și lipsită de un anumit simț de continuitate familială a proprietății și de o anumită cultură forestieră, nu ne putem aștepta ca proprietarii particulari de păduri să întrețină, de bună voie, o cultură forestieră prosperă. Într-un asemenea caz, trebuie să intervină statul ca

apărător al intereselor permanente ale Națiunii și să găsească mijloacele de a păstra o anumită suprafață din pământul țării acoperită cu păduri, răspândită cu o anumită rațiune pe întinsul patriei, cultivată și valorificată în anumită formă, cea mai potrivită cu interesele oamenilor. Mergând în continuare pe linia distrugerii pădurilor particulare, ajungem la subminarea și amenințarea temeiurilor naturale ale agriculturii și, în general ale bunăstării publice. Dacă guvernării actuali vor lua toate măsurile ce se impun pentru menținerea pădurilor, dând cadrul legal pentru trecerea la o cultură și folosință chibzuită a pădurilor rămase, este bine. Dacă nu, atunci generațiile viitoare vor avea de plătit și de plătit foarte scump neghiobia și nesocotința părinților, întrucât repararea unor astfel de greșeli este foarte anevoioasă, costisitoare și îndelungată. Readucerea pădurilor pe vechile locuri de pe care au fost înlăturate cere multă pricepere, multă muncă și cheltuială și mulți zeci de ani, până să ajungă să-și refacă toate ale lor (solul, clima, flora), de multe ori acest lucru nefiind cu putință.

Din păcate, istoria ne înfățișează multe cazuri când lipsa de înțelegere și de prevedere a guvernanților în materie de păduri trebuie să o plătească foarte scump urmașii.

În urma apariției legii nr. 18/1991 a fondului funciar, la nivelul ocolului silvic Vama, comisiile comunale au reconstituit dreptul de proprietate pentru pădure la un număr de 868 proprietari și moștenitori, în suprafață de 780 ha, din care 55% numai pe bază de martori, contrar prevederilor art. 10 și art.41 din legea de mai sus, suprafață ce reprezintă 4% din suprafața fondului forestier al subunității, 60% din pădurile particulare naționalizate în anul 1948 și 22% din pădurile private, comunale și obști indivizibile naționalizate în anul 1948.

Având în vedere vidul legislativ cu care ne-am confruntat imediat după anul 1989, până la apariția Codului Silvic din 1996, când sancțiunile erau simbolice (pentru tăieri de arbori nemarcați din fondul forestier privat se aplică o amendă de 25.000 lei, în timp ce un metru cub de lemn se vindea cu 40.000 - 60.000 lei), s-au tăiat din aceste păduri predate

o suprafață cumulată ras de 176 ha, ceea ce reprezintă 23% din suprafața fondului forestier particular.

Apariția noului cod silvic, cu aplicativitate din luna iulie 1996, nu a îmbunătățit prea mult cadrul legislativ al pădurilor private, ci doar a precizat expres faptul că paza pădurilor, deci a fondului forestier național, precum și a vegetației din afara fondului forestier se face de către deținători, care au și obligația să gospodărească aceste păduri în conformitate cu regimul silvic și cu regulile privind protecția mediului. De asemenea, se stipulează faptul că tăierea de arbori, fără drept,

dacă valoarea este de 5 ori mai mare decât prețul mediu a unui metru cub de lemn pe picior, în cazul de față peste 121.000 lei, constituie infracțiune și se pedepsește cu amendă sau cu închisoare. Din păcate, aceste prevederi nu se aplică și sunt cazuri când deținătorii de păduri particulare sau de terenuri din afara fondului forestier le taie conștient, pentru obținerea de profituri imediate. Din cele 6 infracțiuni întocmite la nivel de ocol, pentru toate s-a dat soluția de neîncepere a urmăririi penale.

În condițiile în care noile prevederi de sancționare contravențională sunt simbolice, adică 100.000 lei, iar un metru cub de lemn se vinde cu minim 130.000 lei, avem cazuri concrete când proprietarul vine singur la ocol și anunță că a tăiat arbori nemarcați din pădurea sa, solicitând să fie amendat, să i se întocmească proces verbal de contravenție și să i se dea act de proprietate până la domiciliu.

Cu toate că prin organele noastre silvice, începând cu anul 1991 și până în prezent am încheiat peste 1.000 de contravenții, cu o valoare a amenzilor ce depășește 40.000.000 lei, totuși în fondul forestier privat s-au tăiat nemarcați arbori al căror volum depășește 12.000 metri cubi.

De asemenea, se constată că primarii comunelor din raza ocolului silvic Vama, deși au obligații stipulate prin lege să constate contravenții la tăieri de arbori fără drept, nici unul nu a întocmit măcar un singur act de contravenție, lăsând totul în seama organelor silvice și de poliție.

Se face mare tapaj pe ideea că pădurarii nu păzesc aceste păduri particulare, dar trebuie arătat clar, ferm și hotărât că pădurarul este un slujbaș pus în slujba statului și are datoria să se îngrijească de fondul forestier de stat dat în gestiune.

Având în vedere exemplele concrete de la subunitatea noastră care au luat în ultimul timp, mai ales de când organele abilitate de lege nu dau curs infracțiunilor întocmite de către noi, cu riscul de a fi acuzat de ipoteze nerealiste, dar bazându-mă pe experiența acumulată în trecut și în prezent, ca specialist cu peste 30 de ani în domeniu, în condițiile lipsei unei tradiții și conștiințe forestiere, a lipsei simțului proprietății și certitudinii acesteia, precum și a lipsei cadrului legal, mă fac să îmi pun firească și inevitabil câteva întrebări la care obligatoriu trebuie să se dea răspunsuri concrete urgente :

1. Cum se va reuși amenajarea acestor păduri private și care vor fi bazele de amenajare ce se vor folosi ?

2. Cine va suporta cheltuielile de reconstrucție ecologică a pădurilor private distruse, precum și contravaloarea pagubelor produse prin aceste tăieri haotice ?

3. Cât va continua acest proces de degradare a fondului forestier privat și ce se va întâmpla cu aceste păduri, mai bine zis cu terenurile rămase goale, ținând cont de faptul că toate fac parte din grupa I de producție și că prevederile art. 67 din CODUL SILVIC sunt practic imposibil de aplicat ?

4. De ce nu se face un studiu de impact ecologic de către specialiștii din silvicultură, în care să se arate consecințele dezastruoase care rezidă din aceste tăieri necontrolate ?

5. Se vor găsi oare persoane fizice, juridice, organisme guvernamentale și neguvernamentale care să-și asume riscul să reinvestească sume importante pentru reconstrucția ecologică a acestor păduri, ținând cont și de ciclul mare de producție, care depășește în majoritate 100 de ani ?

6. Nu cumva aceste păduri au fost date pe mâna unor nespecialiști, cadrele cu studii de diferite niveluri în silvicultură și în exploatarea (specialiști silvici) fiind dați deoparte ?

7. Acești proprietari, și în special moștenitorii lor, sunt oare pregătiți profesional, au simțul proprietății și o conștiință forestieră deja formată, care să-i facă să gândească silvicultural și ecologic ?

8. Cine suportă cheltuielile de prevenire și combatere a bolilor și dăunătorilor din aceste păduri care, slăbite fiind, sunt predispuse atacurilor dăunătorilor biotici și abiotici?

9. Cine își va asuma răspunderea să investească în drumurile forestiere (reparații, întreținere și construcții de drumuri noi) care trec prin aceste păduri?

10. Cum se va rezolva conservarea biodiversității în condițiile în care proprietarii particulari urmăresc profitul imediat fără investiții ?

11. De ce nu-și formează acești proprietari asociații cu scop lucrativ (dotări, investiții, împăduriri, autofinanțare etc.) pentru a respecta regimul silvic ?

12. Cum consideră noile organisme neguvernamentale create ad-hoc, care și-au propus să-și apere proprietatea privată, că vor putea opri aceste tăieri abuzive și că vor gospodări mai bine pădurile fără specialiști în domeniu ?

13. Cine și când va opri aceste mașini de tocat lemn - gaterile și circularele - care macină pădurile bucovinene, sunt uzate fizic și moral, având un randament de 50%, față de 80-85% cât este normal și nu sunt autorizate și din punct de vedere al protecției muncii și al mediului ?

În final, parafrazându-l pe marele profesor **Marin Drăcea**, consider că, constatarea acestor fapte ne dă credință în viitor cu o singură condiție : poporul nostru întreg, și în special pătura conducătoare a acestuia, trebuie să înțeleagă chemarea nobilă a silvicultorului și, mai cu seamă, să-și construiască un suflet forestier, cu o adevărată înțelegere pentru rosturile pădurilor.